

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΒΑΣΙΟΥ ΣΚΟΡΔΕΛΗ, π. Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΛΕΞΙΟΥ ΖΑΜΑΡΙΟΥ Διευθυντοῦ τῶν Ζαριφείων Διδασκαλείων ἐν Φιλιππουπόλει, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΡΩΣΗ, Καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν Ἀρδακίῳ κλπ.

ΥΠΟ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πρώην διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου.

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Ἀναγνωστοπούλου ἀριθ. 16.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΔΡ. 6.

ΕΝ ΤΗΙ ΑΛΛΟΔΑΠΗΙ ΦΡ. ΧΡΥΣΑ 7.

Ἀριθ. 16

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Νοεμβρίου

1892.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Περὶ ἐνός, οὗ ἐστὶν ἡμῶν χρεία. — Πρῶτα μαθήματα τοῦ μαθητοῦ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ. — Περὶ ἀδαιρέτου σχολείου. Τετάρτη συνδιάλεξις — Γεώργιος Ρεπούλιος. — Σύνμικτα. — Βιβλιογραφία.

ΠΕΡΙ ΕΝΟΣ, ΟΥ ΕΣΤΙΝ ΗΜΙΝ ΤΑ ΜΑΛΙΣΤΑ ΧΡΕΙΑ

(Συνέχ. ἰδὲ φύλλον 15)

Ἐξ ὧν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ εἶπομεν ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι ἀναγκαιότατον εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῶν Ἑλληνοδιδασκάλων καὶ καθηγητῶν ἐν τε τῷ Ἑλληνικῷ σχολείῳ καὶ γυμνασίῳ, νὰ προπαιδευθῶσιν οὗτοι καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς εἰς τὴν παιδαγωγικὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Πῶς δὲ τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἐξεύρωμεν ἡμεῖς, διότι ἄλλοι ἐξεῦρον καὶ ἐδοκίμασαν τὸ σύστημα τῆς ἀσκήσεως ταύτης καὶ μετὰ περιφανῆ ἐπιτυχίαν, ἣν καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν ἀνεγνώρισαν, ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὡς καθήκον τὸ ἐξευρεθῆν καὶ δοκιμασθῆν παρ' ἄλλοις νὰ παραλάβωμεν καὶ ἐφαρμόσωμεν καὶ ἡμεῖς. Τί δὲ γίνεται ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις δὲν ἔχει τις ἀνάγκην νὰ μάθῃ παρ' ἐμοῦ. Τόσα δὲ σφάλματα συμβαίνουσι καὶ εἰς τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας καὶ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῶν μαθητῶν καὶ εἰς τὴν πειθαρχίαν, ὥστε δικαίως δύναται τις νὰ ἀπορήσῃ πῶς ἀνέχονται τὴν κατάστασιν αὐτὴν οἱ ἀρμόδιοι καὶ πῶς δὲν φροντίζουσι νὰ καταστήσωσι τὰ σχολεῖα ταῦτα ὄντως φυτώρια ἡμερώσεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ διὰ τελειοτέρας παρασκευῆς τῶν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν; Ὅτι δὲ ἡ πολιτεία πολλαπλασιάζουσα τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα διορίζει ἐν αὐτοῖς ὡς διδασκάλους τοὺς γνωστοὺς βοηθοὺς, φοιτητὰς οὐχὶ σπανίως τῆς ἰατρικῆς, τῆς νομικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, τοῦτο προσάπτει αἰωνίαν κηλίδαν εἰς τὸ ἔθνος καὶ ἀποδεικνύει ὅτι τὰς πράξεις ἡμῶν διέπει οὐχὶ ὁ λογισμὸς καὶ

ἡ πρόνοια, ἀλλ' ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων καὶ ἡ αὐθαιρέσια τῶν ἐκάστοτε ἰσχυόντων. Ζητοῦμεν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις νὰ ἴδωμεν τακτικούς διδασκάλους ἐπιστήμονας καὶ ἀγαπῶντας τὸ ἔργον τῶν καὶ ἐπιδιώκοντας αἰεποτε τὴν βελτίωσιν τῶν, οὐχὶ δὲ ἀνθρώπους καταφρονούντας τοῦτο καὶ μόνον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης παρακινουμένους νὰ ἀσκήσωσι τοῦτο ἐπὶ τινα χρόνον πρὸς πορισμὸν τῶν ἀλφίτων! Εἶναι δὲ ὄνειδος ὅτι ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐπικρατοῦσιν εἰσέτι μέθοδοι τῆς διδασκαλίας καὶ ἀγωγῆς πεπαλαιωμένα ἐκ διαμέτρου ἀντικείμενα πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ εἰσαγόμενον νῦν εἰς τὰ δημοτ. σχολεῖα διὰ τῶν Διδασκαλείων! Τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἶναι προωρισμένα νὰ συμπληρώσωσι τὴν παιδείαν τὴν παρεχομένην ἐν τοῖς δημοτ. σχολείοις, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλουσι ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ διὰ τῶν αὐτῶν μεθόδων νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν τελείωσιν αὐτὴν οὐχὶ δὲ νὰ βαδίζωσιν ἰδίαν ὁδὸν οὐδενὸς σκοποῦ σταχαζομένην καὶ μόνον τὴν δυστυχίαν τῶν μαθητῶν ἀπεργαζομένην! Πολλάκις κατεκρίθησαν τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα ὡς σχολεῖα κυριολεκτικῶς καταργουντα τὸν χρόνον, ὡς σχολεῖα δύο διαφόρους σκοποῦς ἐπιδιώκοντα τὴν προπαρασκευὴν τῶν μαθητῶν διὰ τὸ γυμνάσιον καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς δημοτικῆς παιδείας, καὶ περιφανῶς ἀμφοτέρων τούτων ἀποτυγχάνοντα! Ἄλλ' ἡ μομφὴ αὕτη ἀποβλέπει ἀπλῶς τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων καὶ τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας αὐτῶν, δύναται δὲ τὰ σχολεῖα ταῦτα νὰ ἀποδώσιν εὐεργετικὰ ὄντως εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀπαραίτητα ὡς ἀνώτερα δημοτικὰ σχολεῖα, ἐὰν ἐκεῖ εἰσαχθῇ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστημονικῆς παιδαγωγικῆς, ὅπερ θαυματοουργεῖ ἐν πᾶσι τοῖς σχολείοις καὶ ἀνωτέροις καὶ κατωτέροις καὶ ἀρρένων καὶ θηλέων.

νά προμηθευθῶσι τοὺς πίνακας τοὺς ἐμοὺς ἐκδοθέντας ἐν τοῖς καταστήμασι Ἀνέστη Κωνσταντινίδου. Εἶναι δὲ τοσοῦτον εὐωνοί, ὥστε δὲν πρέπει νὰ λείπουν ἀπὸ κανέν σχολεῖον. Αὐτοὶ διευκολύνουν πολὺ τὴν πρῶτην ἀνάγνωσιν καὶ ἐγένοντο πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν. Τῶν γραμμάτων ἤδη φανερῶν εἰς τοὺς μαθητὰς γενομένων κατὰ τὸν ἓνα ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον, ὁ διδάσκαλος δεικνύων αὐτὰ ἀναγινώσκει γ ἠ. Ἀναγνώσατε καὶ σεις, ἐγὼ δεικνύω! Ἐλα ἔξω νὰ ἀναγνώσης καὶ σύ! Δεῖξε γῆ! Δεῖξε ἠ! ὁ Σακελλαρόπουλος νὰ λέγη καὶ ὁ Παπασωτηρίου νὰ δεικνύῃ! Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα; ποῖον εἶναι τὸ τελευταῖον;

Ἐμάθομεν τώρα δύο γράμματα νὰ ἀναγινώσκωμεν. Νὰ μάθωμεν ἀκόμη καὶ ἄλλα δύο! Οἱ χωρικοὶ ἐνθυμησθε πῶς ἔλεγον διὰ τὸν βασιλεῖα των. «Ὅλο φωνάζουν ὁ βασιλεὺς μας νὰ ζῆ.» Ἀκούσατε θὰ εἶπω ζῆ πολὺ ἀργά! ζζζζ ἠ! Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα; Ποῖον ζῶον κάμνει οὕτω; Ὁ ζιζικας τὸ καλοκαίρι, ὅταν τραγουδῇ ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα. Ποῖον εἶναι τὸ δεύτερον γράμμα; Ἀναγνώσατε τώρα καὶ εἰς τὰ δάκτυλά σας! Πόσα γράμματα ἔχει καὶ τὸ ζῆ; Εἶπατε τὸ πρῶτον πολλὰς φορές, χωρὶς νὰ παύσητε, ἐφ' ὅσον κρατῶ τὸ χέρι μου ὑψηλά! Εἶπατε ἔπειτα καὶ τὸ δεύτερον! Τώρα εἶπατε καὶ τὰ δύο διὰ μιᾶς. Ἐμάθομεν λοιπὸν τώρα τὸ ζ καὶ ἠ. Τώρα θὰ ἴδητε πῶς εἶνε τὸ ζ. Ὁ διδάσκαλος παρουσιάζει τὰ δύο γράμματα ζῆ, καὶ ἀναγινώσκει αὐτὰ κεχωρισμένως, δεικνύων αὐτὰ, ἃ βλέπουσι πάντες οἱ μαθηταί. Ἐπειτα ἀναγινώσκει καὶ οἱ μαθηταί καὶ καθόλου ἐπαναλαμβάνονται πᾶσαι αἱ ἐργασίαι, ὅσαι καὶ ἐπὶ τῆς λέξεως γῆ.

Τώρα θὰ μάθωμεν καὶ ἄλλα γράμματα, ἐμάθομεν γ. ζ. η. Εἶπατε ὅλοι μὴ. Μὴ λέγομεν, ὅταν δὲν θέλωμεν νὰ γίνῃ τι. Ὅταν τὸ μωρὸ ἀδελφάκι σας ἀπλώσῃ τὸ χεράκι του εἰς τὸ ζιστὸν φαγητὸν, ἢ μετέρα σας φωνάζει μὴ! Μὴ φωνάζης! μὴ τρέχης! μὴ πηδᾶς! μὴ λερώνεσαι! Προσέχετε! Θὰ εἶπω τὰ γράμματα πολὺ ἀργά. μ μ μ μ μ. ἠ. Εἶπατε καὶ σεις! Ποῖον εἶναι τὸ πρῶτον; ποῖον εἶναι τὸ δεύτερον; Ποῖον ζῶον κάμνει μ μ μ μ. Ἡ ἀγελάδα, ὅταν μουγκρίζει. Εἶπατε τὸ πρῶτον γράμμα πολλὰς φορές! Εἶπατε τὸ δεύτερον! Τώρα θὰ ἴδητε καὶ πῶς εἶνε τὸ μ. Ὁ διδάσκαλος δεικνύων ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἔνθα εἶνε ἡ λέξις μῆ, ἀναγινώσκει ἕκαστον γράμμα χωριστὰ πρῶτον καὶ ἔπειτα καὶ τὰ δύο διὰ μιᾶς. Κατόπιν δὲ ἀσκεῖ καὶ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τούτων ἐπαναλαμβάνων τὰς ἐργασίας ὅπως καὶ ἐν

ταῖς προηγουμέναις λέξεσι. Ἐν τέλει δὲ θέτει καὶ τὰς τρεῖς λέξεις καὶ ἀναγινώσκουσιν οἱ μαθηταί αὐτὰς διὰ μιᾶς γῆ, ζῆ, μῆ.

ΠΕΡΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 15)

Τὸ δυσκολώτερον ζήτημα ἐν τῷ ἀδιαιρέτῳ σχολείῳ, εἶναι αἱ σιωπηλαὶ ἐργασίαι. Ἐξ αὐτῶν καλῶς κανονιζομένων ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ἡμίσεος χρόνου, ὅστις ἄλλως θὰ ἀπώλλυτο μάτην, ἀλλὰ καὶ ἡ λειτουργία καὶ ἡ πρόοδος καθόλου τοῦ σχολείου· διότι μὴ ἀπασχολουμένων τῶν μαθητῶν γεννᾶται θόρυβος ἐν τῷ σχολείῳ καὶ ὁ διδάσκαλος εἶναι ἠναγκασμένος νὰ κατατρίβῃ τὸν χρόνον του με συμβουλὰς, με παραινέσεις, με ἐπιπλήξεις, με τιμωρίας τῶν ἀτακτούντων. Διὰ τοῦτο πρέπει αἱ σιωπηλαὶ ἐργασίαι νὰ ὀρισθῶσιν εἰς τίνα μαθήματα εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσι καὶ νὰ συμπεριληφθῶσιν εἰς τὸ πρόγραμμα, ὥστε νὰ μὴ ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐθαιρεσίαν τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν. Πολλοὶ διδάσκαλοι παραδέχονται σιωπηλὰς ἐργασίας μόνον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, εἰς τὴν ἀριθμητικὴν καὶ εἰς τὴν γραφὴν, ἐν ᾧ εἰς τὰ ἄλλα μαθήματα δέχονται μόνον διδασκαλίαν προφορικὴν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθὸν καὶ ἴσως ἔχει τὸν λόγον του εἰς τὴν πρόληψιν, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις, ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ εἶναι ὁ ἐπιούσιος ἄρτος τῶν Ἑλλήνων, ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ μόνα χρήσιμα μαθήματα εἰς τὸν λαόν. Ἡμεῖς πάντα τὰ μαθήματα θεωροῦμεν σπουδαῖα καὶ ἀπαραίτητα εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ νομίζομεν ὅτι πάντα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὕλη εἰς τὰς σιωπηλὰς ἐργασίας. Καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον πρέπει νὰ ὀρισθῇ ὁ χρόνος, πόσον ἐκάστη σιωπηλὴ εἰς ἕκαστον μάθημα ἐργασία θὰ διαρκῇ, ἀλλὰ καὶ ὅποια τις ὕλη πρέπει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον νὰ δίδωται. Αἱ σιωπηλαὶ ἐργασίαι δύο σκοποὺς ἔχουν·

1) Τὴν μονιμοποίησιν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διδαχθέντος ἤδη προφορικῶς μαθήματος. Τοιαῦτα δὲ εἶναι ἡ ἀπομνημόνευσις π.

χ. ἐνὸς ποιήματος διδαχθέντος, ἡ λύσις προβλημάτων ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ὁμοίων πρὸς τὰ διδαχθέντα προφορικῶς, ἢ καταγραφὴ τῶν ὁρέων ἢ ποταμῶν μιᾶς χώρας, ἥτις πρότερον ἐν πολλοῖς μοθήμασιν ἐδιδάχθη κ.τ.τ.

2) Τὴν προπαρασκευὴν τοῦ νέου μαθήματος, ὅπερ μέλλει αὐτοῖς εὐθύς ἐν τῷ ἐπομένῳ μαθήματι νὰ διδαχθῇ. π.χ. ἀναγινώσκουσιν ἐν τῷ βιβλίῳ ἐκεῖνο, ὅπερ μέλλει ὁ διδάσκαλος νὰ διδάξῃ, ἢ συλλέγουσιν ἐκ τοῦ ἀναγνωσθέντος τεμαχίου πάντα τὰ ῥήματα, ἃ γράφονται διὰ διπλῶν συμφώνων ἢ σημειώουσιν ἐκ τοῦ Ἄτλαντος τοὺς ποταμούς, οἵτινες πηγάζουσιν ἐξ ὀρισμένων ὁρέων π.χ. ἐκ τῆς Ὀθρυος κτλ. Αἱ ἐργασίαι αὗται τῶν μαθητῶν καὶ ἂν γίνωσι πλημμελεῖς ἔχουσι τοῦτο τὸ καλὸν ὅτι ἐξεγείρουσι τῶν μαθητῶν τὴν προσοχὴν, οἵτινες ἀντιλαμβάνονται καλλίτερον τοῦ νέου μαθήματος, ὅταν θὰ διδάξῃ τοῦτο ὁ διδάσκαλος.

Κατὰ ταῦτα αἱ σιωπηλαὶ ἐργασίαι πρέπει νὰ εἶναι εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν προφορικὴν διδασκαλίαν καὶ τοῦτο εἶναι ὄρος ἀναγκαιότητος εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῶν ἀδιαιρέτων σχολείων. Πᾶς διδάσκαλος δὲν πρέπει νὰ ἀγνοῇ ὅτι ἡ γῆνῶσις πρέπει νὰ γίνῃ πρᾶξις καὶ ἡ διδασκαλία παντὸς μαθήματος κατὰ τοῦτο θὰ παρουσιάξῃ πολλὰς ἐργασίας εἰς τοὺς μαθητὰς πρὸς ἐκτέλεσιν. Ὅστις ἀκολουθεῖ τὰ στάδια τῆς διδασκαλίας, εὐρίσκει σιωπηλὰς ἐργασίας διὰ τοὺς μαθητὰς ποικίλας ἐν παντὶ σταδίῳ. Ἐν τοῖς ἐπομένοις ὑποδεικνύομεν ἡμεῖς πολλὰς τούτων εἰς πᾶν μάθημα.

α'. Ἱστορία.

Τὸ πρῶτον τμήμα δὲν ἔχει σιωπηλὰς ἐργασίας ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διότι δὲν ἔχει ἱστορίαν. Ἐνταῦθα οἱ μαθηταί ἀπομνημονεύουσι λόγους, ποιήματα, ἃ προηγουμένως ἔχουσιν αὐτοῖς ἐρμηνευθῆ. Πρὸς τοῦτο ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ καὶ μαθητὰς βοηθοὺς ἐκ τοῦ ἀνωτέρου τμήματος πρὸς ἐπιτήρησιν τοῦ τμήματος τούτου.

Σιωπηλὰς ἐργασίας ἔχει τὸ δεύτ. τμήμα.

Καλὸς διδάσκαλος ἱστορίας πρέπει νὰ ἀκολουθῇ τὴν ἐξῆς σειρὰν· Πρὶν εἶπῃ εἰς

τοὺς μαθητὰς τὴν ἱστορίαν, ὑπενθυμίζει αὐτοῖς ἄλλας ἱστορίας ὁμοίου περιεχομένου. Τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν λέγει ὁ διδάσκαλος ἀλλ' οἱ μαθηταί. π.χ. ἐὰν πρόκειται νὰ διδαχθῇ ἡ νομοθεσία τοῦ Σόλωνος, πρὶν διδάξωμεν αὐτὴν λέγομεν εἰς τοὺς μαθητὰς. Τώρα θὰ σᾶς εἶπω περὶ τῶν νόμων, τοὺς ὁποίους ἔκαμεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἄλλος σοφὸς ἄνθρωπος ὁ Σόλων. Σεις γινώσκετε ἓνα ἄλλον νομοθέτην ἐν Σπάρτῃ. Γράψατέ μου πόσα καλὰ ἔκαμεν αὐτὸς εἰς τοὺς Σπάρτιάτας. Ἡ ἐργασία αὕτη καὶ τὰ διδαχθέντα μονιμοποιεῖ καὶ τὰ διδαχθησόμενα προπαρασκευάζει καὶ συντελεῖ εἰς τὴν βαθυτέραν αὐτῶν ἀντίληψιν.

Ἐπίσης ὡς προσληπτικαὶ ἐννοιαὶ τῆς ἱστορίας χρησιμεύουσι καὶ ἀρχαιοότητες, ἃ σματα ἀδόξενα π.χ. τὸ τραγοῦδι τοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ Κολοκοτρώνη, ὁ Παρθενών, τὸ χάνι τῆς Γραβιάς. Οὕτω βλέπομεν ὅτι δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἐργασίας σιωπηλὰς ἤδη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας.

Μετὰ τὴν διήγησιν ὡς σιωπηλὴ ἐργασία δύναται νὰ δοθῇ 1. ἡ ἐγγραφὸς ἀναπαράστασις αὐτῆς. 2. ἡ ἐπανάληψις τῶν οὐσιωδῶν αὐτῆς μερῶν. 3. ἡ καταγραφὴ καὶ ἄλλων μερῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἱστορίαν π.χ. ὅταν διηγηθῶμεν τὸν δεῦτερον Μεσσηνιακὸν πόλεμον δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ὡς σιωπηλὴν ἐργασίαν τὰς ἀφορμὰς τοῦ πρώτου, τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοῦ, τὸ ἀποτέλεσμα. Ὡσαύτως τὰς ἀφορμὰς τοῦ δευτέρου, τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοῦ, τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ ἐργασία θὰ ἀποβῇ περίπου ὡς ἐξῆς·

A'. Μεσσην. πόλεμος B'. Μεσσην. πόλεμ.

α'.) Διάρκεια	743—724=19 ἔτη	685—668=17 ἔτη.
β'.) Ἀρχηγοὶ	Ἀριστόδημος	Ἀριστομένης, Τυρταῖος.
γ'.) Ὀχυρὰ μέρη	Ἰθάμη	Εἶρα.
δ'.) Ἀποτέλεσμα πολέμου	Αὐτοκτονία Ἀριστοδήμου, ἤτιστα Μεσσηνίων, φυγὴ τῶν πλείστων εἰς Ἀρχαδίαν, Ῥήγιον.	Ἡττα Μεσσηνίων, μετανάστευσις αὐτῶν εἰς Ἀρχαδίαν, Μεσσηνίαν Σικελίας. Ἀριστομένης· ἐν Ῥόδῳ παρὰ τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ.

Αἱ κατηγορίαι α') διάρκεια β') ἀρχηγοὶ γ') ὄχυρὰ μέρη δ') ἀποτέλεσμα πολέμου, δύνα-

ται να γραφῶσιν ἐν τῷ μαυροπίνακι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου πρὸς διευκόλυνσιν.

Ἐπίσης ὡς σιωπηλαὶ ἐργασίαι δύναται νὰ δοθῇ σύγκρισις τοῦ χαρακτῆρος διαφόρων ἱστορικῶν προσώπων. Τοῦτο ὅμως, ὅπερ εἶναι δύσκολον, πρέπει νὰ πραγματεύεται ὁ διδάσκαλος πρότερον μὲ τοὺς μαθητὰς, οἵτινες κατόπιν ἐπαναλαμβάνουσι γραπτῶς τὰ εἰρημένα. π. χ. σύγκρισις Ἀριστοδήμου καὶ Ἀριστομένους.

α') Ἀμφότεροι ἀγαπῶσι παντὸς ἄλλου τὴν πατρίδα του. Ὁ Ἀριστόδημος θυσιάζει τὴν κόρην του.

β') Ὁ Ἀριστόδημος ἀποκάνει, ἀπελπίζεται, αὐτοκτονεῖ. Ὁ Ἀριστομένης τούναντιον, εἰ καὶ εἶχε περισσότερα ὑπομείνη, ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ τὸν ἀγῶνα. Οἱ ἀληθεῖς ἥρωες δὲν ἀπελπίζονται, ἀλλὰ μάχονται ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τῶν μέχρις οὗτοῦ νικῆσωσιν ἢ θονευσθῶσι. Ὁ Ἀριστομένης εἶναι οὐ μόνον ἀνδρείος, ἀλλὰ καὶ νοῦς δεξιότατος. Κατῶρθωσε τρεῖς νὰ σωθῇ ἐκ προφανοῦς θανάτου, ὅτε πάντες εἶχον περὶ αὐτοῦ ἀπελπισθῇ. Τὴν πρώτην φοράν ἐλύθη ἐκ τῶν δεσμῶν του προσεγγίσας εἰς τὴν πυρὰν καὶ καύσας τὰ σχοινία, ἐν ᾧ οἱ φύλακες ἐκοιμῶντο. Τὴν δευτέραν ἐλύθη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τῆς χήρας, ἣν κατόπιν ἔδωκε σύζυγον εἰς τὸν υἱὸν του εὐγνωμονῶν. Τὴν τρίτην φοράν ἐσώθη ἐκ τοῦ Καϊάδα διὰ τῆς ἀλώπεκος.

Παντὸς μαθήματος ἱστορικῶς δύναται νὰ γίνῃ περίληψις τῶν οὐσιωδεστέρων κατὰ κατηγορίας, αἵτινες καλὸν εἶναι νὰ γράφονται εἰς τετράδιον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὅπερ κακοῦμεν τετράδιον κατηγοριῶν, ἢ ἱστορικὸν ὑπομνημάτιον. Τοιοῦτο τετράδιον θὰ περιέχῃ π. χ. κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης τὰ ἑξῆς:

Α'. Δύο μαχόμενα μέρη.

Πέρσαι καὶ Ἀθηναῖοι.

Β'. Ἀφορμαὶ τοῦ πολέμου.

α') Πυρπόλησις Σάρδεων.

β') Πίσις Ἰππίου.

γ') Ἐπιθυμία ἐκδικήσεως Δαρείου, διότι δὲν ἔδωκεν γῆν καὶ ὕδωρ, ἐφόνευσαν δὲ καὶ τοὺς πρὸς τοῦτο ἀπεσταλμένους.

Γ'. Στρατηγοί.

Περσῶν μὲν Ἀρταφέρνης καὶ Δᾶτις, Ἀθηναίων δὲ 10, ὧν ἐξέχει ὁ Μιλτιάδης.

Πλήθος στρατοῦ.

Πέρσαι 120 χιλιάδες καὶ 600 πλοῖα. Ἀθηναῖοι 10 χιλ. καὶ 1000 Πλαταιεῖς.

Ε'. Ἀποτέλεσμα.

Ἦττα παντελῆς Περσῶν. Ὁ νοῦς νικᾷ τὴν ὕλην. Ἐπεσον Πέρσαι 6,400, Ἀθηναῖοι 192.

ΣΤ'. Τιμαὶ εἰς τοὺς νικητὰς.

α') Κοιντάφιον τῶν πεσόντων ἐν Μαραθῶνι, καὶ θυσίαι πρὸς αὐτοὺς ὡς ἡμιθέους (ἀγίους).

β') Ἀνδρίαὶ τοῦ Μιλτιάδου παρὰ τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος, τῶν τυραννοκτόνων.

Ἐπίσης καλὴ ἄσκησις ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι ὁ διδάσκαλος νὰ γράφῃ τὴν χρονολογίαν καὶ οἱ μαθηταὶ νὰ γράφωσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα π. χ. 493—Καταστροφὴ Μαρδονίου περὶ τὸν Ἄθω. 490—Ἦττα Περσῶν ἐν Μαραθῶνι. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἀντιστρόφως ὁ διδάσκαλος γράφει τὰ ἱστορικὰ γεγονότα καὶ οἱ μαθηταὶ προσθέτουσι τὰς χρονολογίας π. χ. 743 — 724 π. Χ. Πρῶτος Μεσσην. πόλεμος. 685 — 668 π. Χ. Δεύτερος Μεσσην. πόλεμος. 449. Θάνατος Κίμωνος.

Σημειωτέον δὲ ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἄσκησιν, ἵνα μὴ ὁ διδάσκαλος γράφῃ πολλὰ καὶ κατατρίβῃ τὸν χρόνον, σημειώνει εἰς πολλὰ ὀνόματα εὐκόλως νοούμενα μόνον τὸ ἀρχικὸν γράμμα.

Ἄλλη ἄσκησις σιωπηλῆ τῶν μαθητῶν εἶναι νὰ ἀναγνώσωσι τὸ διδαχθὲν εἰς βιβλία πρὸς τοῦτο κατάλληλα, ἐν οἷς ἐκτενῶς γίνεται λόγος περὶ τούτου π. χ. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης οἱ μαθηταὶ δύναται μόνον νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτὴν εἰς τὰ βιβλία τῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καλὸν εἶναι νὰ παρασκευασθῶσι ἀναγνωσματάρια ἱστορικὰ διὰ τὴν κατ' ἰδίαν μελέτην τῶν μαθητῶν. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἔχωμεν βιβλιοθήκας τῶν μαθητῶν, διότι οἱ μαθηταὶ πρέπει ἐν τῷ σχολείῳ νὰ μάθωσι νὰ μανθάνωσι.

Ἄλλη σιωπηλὴ ἐργασία εἶναι ἡ ἐρμηνεῖα τῶν εἰκόνων, αἵτινες παριστῶσι μίαν σκηνὴν τῆς ἱστορίας. Τοῦτο πράττουσι μὲ προθυμίαν καὶ μὲ ἐπιτυχίαν οἱ μαθηταί, ἐὰν πρότερον καθοδηγηθῶσιν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου πρὸς τοῦτο.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω προκύπτουσιν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας ὡς σιωπηλαὶ ἐργα-

σίαι ὀκτὼ διάφορα εἶδη αὐτῶν, ἅτινα συνοψίζομεν ὡς ἑξῆς.

1. Καταστροφὴ παρομοίων ἱστορικῶν γεγονότων πρὸ τῆς διηγήσεως.
2. Γραπτὴ ἐπανάληψις τοῦ διδαχθέντος.
3. Σύγκρισις δύο διαφόρων ἱστορικῶν γεγονότων.
4. Σύγκρισις ἱστορικῶν προσώπων.
5. Σύνοψις μιᾶς ἱστορίας ὑπὸ κατηγορίας ἢ συγκεκριλαίωσις αὐτῆς.
6. Συμπλήρωσις χρονολογιῶν δι' ἱστορικῶν γεγονότων καὶ τανάπαλιν ἱστορικῶν γεγονότων διὰ χρονολογιῶν.
7. Ἀνάγνωσις τῆς ἱστορίας ἐν βιβλίῳ.
8. Ἐρμηνεῖα ἱστορικῶν εἰκόνων σχετιζομένη πρὸς τὴν διδαχθεῖσαν ἱστορίαν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΕΠΟΥΛΙΟΣ

† 22 86ρίου 1892.

Κατὰ τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ε. ε. ἀπεβίωσεν εἰς τὸ χωρίον Λιαπάδες τοῦ δήμου Ἀπηλιωτῶν τῆς Κερκύρας ὁ δημοδιδάσκαλος Γεώργιος Ῥεπούλιος, βληθεὶς ὑπὸ κεραυνοῦ, καθ' ἣν στιγμὴν τὴν 5 ὥραν μ. μ. ἐκλείει τὴν ὑπὸ τὸ κωδωνοστάσιον θύραν τῆς ἐκκλησίας, ἣ ὅποια χρησιμεύει καὶ ὡς διδακτήριον τοῦ σχολείου τῶν Λιαπάδων.

Διὰ τοὺς ἀναγνώστας πάσης ἄλλης ἐφημερίδος ἢ εἰδησις τοῦ θανάτου ἐνὸς πτωχοῦ δημοδιδασκάλου θὰ ἦτο ἴσως ἀδιάφορος, οὐχὶ ὅμως καὶ διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐκπαιδεύσεως, οἵτινες εἶναι πάντες δημοδιδάσκαλοι. Οὗτοι θὰ κλαύσωσι βεβαίως τὸν πτωχὸν αὐτὸν συνάδελφον, ὁ ὅποιος ἐμελλεν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν καθηκόντων του νὰ εὕρῃ τόσον τραγικὸν καὶ ἀπρόοπτον θάνατον, θὰ κλαύσωσι δὲ αὐτὸν ἀκόμη περισσότερον, ὅταν γνωρίσωσιν ὅπωςδῆποτε τὴν ἀληθῶς εὐγενεστάτην, ἀλλὰ σοβαρὰν φυσιογνωμίαν τοῦ τοσοῦτον προῶρως καὶ τοσοῦτον σκληρῶς ἀφ' ἡμῶν μεταστάντος ἀγαθοῦ διδασκάλου. Ἐν ἐλλείψει δὲ ἄλλης ἀκριβεστέρως εἰκόνας αὐτοῦ, ἃς χρησιμεύσῃ εἰς τοῦτο τὸ κάτωθι σχεδιογράφημα, ἐν ᾧ διὰ μεγάλων καὶ ἀκανονίστων γραμμῶν ὑπὸ τρεμουσῆς χειρὸς συρομένων ἀσθενῶς ζωγραφίζεται ὁ σύντομος δυστυχῶς καὶ ἀπλοῦς, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ὠραῖος πνευματικὸς αὐτοῦ βίος.

Ἐρφανὸς καὶ πτωχὸς εἰσῆλθεν ὁ Ῥεπούλιος κατὰ τὸν Σεπτέμβριον 1886 εἰς τὸ ἐν Ἐπτανήσῳ Διδασκαλεῖον, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὕλικήν ταύτην πενίαν πλοῦσιαν πνευματικὰ χαρίσματα καὶ ζῆλον πρὸς ἐργασίαν ἀκατάβλητον. Τὰ

χαρίσματα ταῦτα, ἰδίως δὲ ἡ ἔκτακτος αὐτοῦ φιλοπονία ἀνύψωσαν τὸν Ῥεπούλιον εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἰς ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου, τὴν θέσιν δὲ ταύτην διετήρησε καθ' ὅλον τὸ τριετές διάστημα τῆς μαθητείας του, ἂν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τάξει ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι φιλότιμοι καὶ ἱκανοὶ νέοι, οἱ ὅποιοι ἠκολούθουν βῆμα πρὸς βῆμα τὸν Ῥεπούλιον εἰς τὴν εὐγενῆ ταύτην σταδιοδρομίαν, ἀμφισβητοῦντες εἰς αὐτὸν τὰ πρωτεῖα. Οὕτω θριαμβευτικῶς διῆλθεν ὁ Ῥεπούλιος τὰς τρεῖς τάξεις τοῦ Διδασκαλείου, κατὰ δὲ τὸν Ἰούνιον 1889 οἱ διδάσκαλοι αὐτοῦ βραβεύοντες τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ ὁμοφώνως ἀνεκήρυξαν πρωτοβάθμιον δημοδιδάσκαλον. Πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἐντίμου τούτου πτυχίου εἰς πόσους κόπους δὲν ὑπεβλήθη ὁ πτωχὸς οὗτος νέος κατὰ τὸ τριετές τῆς μαθητείας του διάστημα καὶ πόσας στερήσεις δὲν ὑπέστη ἀγογγύστας! Ἄλλ' ὁ Ῥεπούλιος ἦτο ἀληθῶς φύσις προνομιούχος, ἡδύνατο δὲ χάριν τῆς ιδέας τοῦ καθήκοντος νὰ φορέσῃ ἀταράχως καὶ αὐτοῦ τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον! . . .

Οὐδὲ εἰδείξεν ὁ Ῥεπούλιος τὸν πυρετῶδη τοῦτον ζῆλον πρὸς τὰ γράμματα μόνον κατὰ τὸν χρόνον τῆς μαθητείας του, ἵνα τύχῃ τοῦ πρώτου βαθμοῦ καὶ ἀποκτήσῃ ἀποδοχὰς μεγαλειτέρας. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ἦτο πολὺ εὐγενέστερον καὶ ἐπομένως διαρκέστερον. Διὰ τοῦτο ἀναγορευθεὶς δημοδιδάσκαλος δὲν ἐνόμισεν, ὡς εἰς πολλοὺς δυστυχεῖς συμβαίνει, ὅτι ἐπῆλθεν ἤδη δι' αὐτὸν ἡ ἐποχὴ τῆς ἀναπαύσεως, ἀλλὰ τούναντιον ἐπέτεινε τὰς δυνάμεις του ὅσον ἡδύνατο περισσότερον, ἵνα ἀποβῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ὠφέλιμος εἰς τοὺς μικροὺς αὐτοῦ μαθητὰς. Ἐχων δὲ βαθυτάτην ἐπίγνωσιν τῆς ἰερότητος τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, περιώρισε τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὸ σχολεῖόν του τοσοῦτον αὐστηρῶς, ὥστε θεωρεῖτο ἄνθρωπος ἀπρόσιτος καὶ ὑπερήφανος, ἐνεκα δὲ τούτου ὁμολογουμένως δὲν ἦτο πολὺ ἀγαπητὸς εἰς τὰς μικρὰς κοινότητας τῶν χωρίων, εἰς ἃ ὑπηρέτησεν. Καὶ πῶς νὰ εἶναι ἀγαπητὸς, ἀφ' οὗ ὄχι μόνον σημαίων κομματάρχης δὲν ἀπεδείχθη, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὰ καπηλεῖα τοῦ χωρίου ἐσύχναζε! Καὶ εἰς τὴν πόλιν δὲ σπανίως καὶ μόνον ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ εἰσῆρχετο, τότε δὲ δὲν παρέλειπε νὰ ἐπισκέπτεται τὸ Διδασκαλεῖον, εἰς τὸ ὅποιον ἐξεπαιδεύθη καὶ πρὸς τὸ ὅποιον ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον ψυχρὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ἠσθάνετο πάντοτε ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην. Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του δὲ ταύτας εἶχε πάντοτε νὰ υποβάλλῃ καὶ τιαν

ἀπορίας, ἐζήτει νέας ὁδηγίας καὶ ἠρώτα μετ' ἐνδιαφέροντος, ἂν ἐδημοσιεύθη ἴσως νέον τι βιβλίον ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ ὠφεληθῇ.

Οὕτως εἰργάζετο ὁ καλὸς αὐτὸς δημοδιδάσκαλος.

Ἄμαρτία—κατὰ τὴν ἡμετέραν τοῦλάχιστον ἀντίληψιν—τοιαύτη εὐσυνειδήτος ἐργασία νὰ διακοπῇ τόσον ταχέως καὶ τόσον ἀποτόμως! Ἄμαρτία, τόσοι κόποι καὶ τόσοι θυσαίαι νὰ καταστραφῶσιν εἰς μίαν στιγμήν! Ἄμαρτία, κατὰ τῆς ἐξεχούσης ταύτης ἀρετῆς νὰ ἐπιπέσῃ ὁ κεραυνός! Καὶ ποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ σταματήσῃ τώρα τὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτυχοῦς μητρὸς, ἣτις κλαίει διὰ τὴν ἀπώλειαν τοιοῦτου υἱοῦ;

Αὐτὸ ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πρὸ τοῦ ὁποῖου κλινόμεν εὐσεβῶς τὸ γόνυ, διατηροῦντες καὶ πέραν τοῦ τάφου ἀμετάβλητον τὴν πρὸς τὸν μεταστάντα ἡμετέραν ἀγάπην καὶ εὐχόμενοι τοιοῦτοι κατὰ τὴν ἀρετὴν νὰ δεικνύωνται πάντοτε τῶν ἡμετέρων Διδασκαλείων οἱ ἀπόφοιτοι.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 27 8βρίου 1892.

Μ. Κ. Σακελλαρόπουλος.

Διευθυντῆς τοῦ Διδασκαλείου Ἐπτανήσου

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

—Ὁ Νέλσον (1758—1805), ὁ μέγας τῆς Ἀγγλίας θαλάσσιος ἥρωας, ὁ καταστροφεὺς τοῦ Γαλλικοῦ στόλου ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Τραφαλγᾶρ τῆς Ἰσπανίας, εἶπε τοὺς ἐξῆς ἀξιωματικῶς λόγους: «Πᾶσαν τὴν ἐν τῷ βίῳ μου ἐπιτυχίαν ὀφείλω εἰς τὴν συνήθειαν νὰ εἶμαι πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καθ' ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους.» Τοὺς λόγους τούτους πρέπει νὰ μελετήσῃς καλῶς ἐκεῖνοι οἱ διδάσκαλοι, οἵτινες δὲν εἰμποροῦν ποτε νὰ κατορθώσῃν νὰ εἶναι ἐν τῷ σχολεῖῳ καθ' ἐν τέταρτον τῆς ὥρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων.

—Ὁ Νεύτων, εἰς τῶν μεγίστων τοῦ κόσμου ἀστρονόμων (1642—1726), ὅστις ἀνεκάλυψεν τὴν ἔλξιν τῶν οὐρανίων σωμάτων ὡς τὴν αἰτίαν τὴν περιστροφικῆς αὐτῶν περὶ τὸν ἥλιον κινήσεως, ὅστις ἀνεκάλυψεν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς τοὺς διαφόρους ὑπολογισμούς, τὴν διὰ τοῦ πρίσματος ἀνάλυσιν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ὅστις ἐπενόησε τελειότερον τηλεσκόπιον, προσέθηκε δὲ καὶ νέαν ἀπόδειξιν τῆς περὶ τὸν ἄξονά τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς καὶ πολλὰ ἄλλα ἀναδείξαντα αὐτὸν ὡς ἓνα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ κόσμου ἔλεγε περὶ τῶν ἐργασιῶν του αὐτῶν τὰ ἐξῆς: «Ἐγὼ συνέλεξα κογχύλια μόνον ἐπὶ τῆς παραλίης, ἀνεξερεύνητος δὲ μένει εἰσέτι ἐνώπιόν μου ὁ ὠκεανὸς τῆς ἀληθείας.»

—Ἡ καθαγίας τῆς Κυριακῆς εἶναι ὑπόμνησις εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἀνήκει εἰς δύο κόσμους, εἰς τὸν ὁρατὸν καὶ εἰς τὸν ἀόρατον. Τοῦτο εἶνε κόσμημα καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων. Διότι τὸ ὠραῖον καὶ τοῦ βίου καὶ τῆς τέχνης

ἐγκεῖται ἐν τῇ τάξει τῆ κανονίζουσα τὴν κίνησιν καὶ ἐν τῇ κανονικῇ διατάξει τοῦ ποικίλου. Ἐκάστη ἐργασία ἡμέρα πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν εορτάσιμόν της ἐσπέραν. Οὐδὲν ἀκαλλέστερον ἢ νὰ βλέπωμεν ἄνθρώπους νύκτα καὶ ἡμέραν ἀσχολουμένους ὡς τοὺς μύρμηκας.

—Αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι οἱ καλλίτεροι ἐρμηνευταὶ τῶν σκέψεων των. Locke.

—Οὐχὶ σπανίως συνέβη νὰ διαφθεῖρη ἓνα ἄνθρωπον ἢ νὰ σώσῃ ἐν καὶ μόνον βιβλίον. Herder.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν κυρίων δημοδιδασκάλων ὅτι ἐξεδόθησαν ἤδη ἐν τοῖς ἡμετέροις καταστήμασι καὶ πωλοῦνται μὲ ἐκπτώσιν 30 ο/ο εἰς τοὺς κ.κ. βιβλιοπώλας καὶ δημοδιδασκάλους τὰ ἐξῆς βιβλία:

«Ἀναγνώσματα καθ' Ἡρόδοτον» ὑπὸ Π. Π. Οἰκονόμου, ἐκδοσις νέα ὅλως διασκευασθεῖσα εἰς μέγα ὄγδοον μετ' εἰκόνων σελ. 192.

«Ὀδύσσεια» τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως τεύχος Α' αὐξηθὲν καὶ πλουτισθὲν διὰ πολλῶν εἰκόνων σελ. 160.

«Ἀριθμητικὴ» τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως εἰς τέσσαρα τεύχη διὰ τὰς τέσσαρας τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

«Ἀρχαὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἢ Ροβινσῶν» διὰ τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ δημ. σχολείου.

ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΜΟΣΧΑΚΗ. Αἱ περικοπαὶ τοῦ Εὐαγγελίου αἱ κατὰ Κυριακὰς τοῦ ἔτους ἀναγινωσκόμεναι μετὰ πιστῆς αὐτῶν μεταφράσεως καὶ συντόμων ἠθικῶν καὶ ἐρμηνευτικῶν παρατηρήσεων εἰς 8ον σελ. 256.

Ἡ ὕλη τῆς «Πραγματογνωσίας» πρὸς χρῆσιν τῶν δημοδιδασκάλων εἰς 4 τεύχη ὑπὸ Μ. Σακελλαροπούλου. Ἐκδότης Σ. Δόσιος βιβλιοπώλης ἐν Κερκύρᾳ.

Τεύχος πρῶτον, τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τροφαί, ἐνδυμασίαι.—Τεύχος δεύτερον, τὰ θηλαστικά.—Τεύχος τρίτον, πτηνά, ἰχθῦς, ἀμφίβια, ἔντομα.—Τοῦχος τέταρτον, φυτὰ καὶ ὄρυκτά.

Ἐκαστον τεύχος τιμᾶται δρ. 1.

Εὐρίσκεται ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ βιβλιοπωλεῖῳ τῆς «Ἐστίας» καὶ ἐν Κερκύρᾳ ἐν τῷ βιβλιοπωλεῖῳ «Ὁ Κάδμος».